

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Godkännande av vissa bestämmelser i ramkonventionen för skydd av nationella minoriteter

1997-98

nr 12
RP nr 2

SAMMANFATTNING

Republikens presidents förslag

Republikens president föreslår att lagtinget ger sitt bifall till att lagen om godkännande av vissa bestämmelser i ramkonventionen för skydd för nationella minoriteter till de delar ramkonventionen faller inom landskapets behörighet.

Utskottets förslag

Utskottet tillstyrker att lagtinget ger det begärda bifallet.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Den föreliggande ramkonventionen har tillkommit inom Europarådet. Dess bestämmelser är av programkaraktär och ger uttryck för allmänna principer som de undertecknande staterna skall följa genom lagstiftning, ändrad förvaltningspraxis eller bilaterala och multilaterala överenskommelser så att de rättsliga villkoren för personer som tillhör minoriteter är förenliga med konventionen.

I regeringens proposition konstateras att lagstiftningen i Finland i allmänhet garanterar de nationella minoriteternas rättigheter bättre än vad ramkonventionen förutsätter. Några ändringar i lagstiftningen behövs inte för att sätta konventionen i kraft. I propositionen ingår en detaljerad redogörelse för olika konventioner med anknytning till minoritetsskydd och icke-diskriminering som Finland tidigare biträtt och för nationell lagstiftning som garanterar olika fri- och rättigheter eller minoriteters rättigheter. Här omnämns bland annat regeringsformens bestämmelser om landets tvåspråkighet och det allmännas skyldighet att tillgodose de båda språkgruppernas kulturella och samhälleliga behov enligt enahanda grunder. Propositionen hänvisar också till regeringsformens bestämmelse om att Åland har självstyrelse och till självstyrelselagens reglering av Ålands språkliga autonomi.

Utskottet har inhämtat att landskapsstyrelsen under beredningen av ärendet yttrat sig till utrikesministeriet och då inte framfört några invändningar mot ramkonventionen.

Ramkonventionen har bedömts ha bestämmelser på i huvudsak samma nivå som Europarådets konvention om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, Europakonventionen. Den sistnämnda konventionen bifölls av landstinget den 27 april 1990. I anslutning till behandlingen av konventionen konstaterades att någon konflikt mellan densamma och de särskilda rättigheter och garantier den åländska befolkningen tillförsäkrats genom självstyrelsen inte förelåg.

Ramkonventionen innehåller inte någon definition av begreppet "nationell minoritet". Överhuvudtaget anses det svårt att definiera minoritetsbegreppet och kriterierna kan variera beroende på sammanhangen. Konventionstexten utgår dock från att de berörda minoriteterna skall utgöra en minoritet utgående från ett nationellt perspektiv. Av propositionen framgår att avsikten är att konventionen skall tillämpas endast på s.k.

traditionella minoriteter, sådana som av hävd har djupa rötter i den stat där de är bosatta. Nya grupper, som invandrare, omfattas inte av konventionen.

Enligt regeringens åsikt anses i Finland som "nationella minoriteter" åtminstone samer, zigenare, judar, tatarer och s.k. gammalryssar samt *de facto* också finlandssvenskar.

Utskottet noterar sålunda att ramkonventionen inte innehåller några bestämmelser som står i strid med självstyrelselagen. Trots konventionens allmänt hållna formuleringar bidrar den till att fästa vikt vid de nationella minoriteternas ställning och behov och till att respektera deras identitet. Den kan därmed på sitt sätt bidra till att stärka också Ålands särställning inom Finland.

Med hänvisning till det sagda tillstyrker utskottet att lagtinget enligt 59 § 2 mom. självstyrelselagen ger det begärda bifallet till lagen.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 10 november 1997 inbegärt lagutskottets yttrande över framställningen.

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Wickström-Johansson, vice ordföranden Jansson samt ledamöterna Sirén, Sjöblom och Söderholm.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget ger sitt bifall till att lagen träder i kraft i landskapet Åland till de delar ramkonventionen faller inom landskapets behörighet, under förutsättning att riksdagen antar lagförslaget i oförändrad form.

Mariehamn den 9 december 1997

Ordförande

Lotta Wickström-Johansson

Sekreterare

Lars Ingmar Johansson